

Viite: EPV Tuulivoima Oy, Mustasaaren tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointi, yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta

Asia: Yhteysviranomaisen lausuntoon arviointiselostuksesta tehtyjen korjausten ja täsmennysten perustelut

Tässä muistiossa on käsitelty ne yhteysviranomaisen lausunnon asiakohdat, jotka on jälkikäteen katsottu tarpeelliseksi muuttaa tai täydentää. Ensimmäisen 8.9.2011 päivätyn lausunnon teksti on esitetty sitaateissa ja tekstistä poistettavat kohdat on esitetty kursiivilla. Korjatun lausunnon teksti on esitetty alleviivattuna. Keskeisistä muutoksista ja asiakohdien poisjättämisistä on esitetty erilliset perustelut.

4.4 Vaihtoehtojen käsittely

" Sähkösiirtoa on ajateltu ja siitä on esitetty ainoastaan yksi vaihtoehto mikä ei vastaa arviointiohjelmalausunnossa vaadittua useamman vaihtoehdon vertailua. Lisäksi sähkön siirto on käsitelty vain Raippaluodon sillalle asti, vaikka se jatkuu mantereelle."

Korjaus: Sähkösiirrosta on esitetty ainoastaan yksi vaihtoehto. Merikaapelin poissulkeminen vaihtoehtotarkastelusta on perusteltu arviointiselostuksessa asianmukaisesti. Sähkösiirto on käsitelty Alskatin sähköasemalle asti. Yhteysviranomaisen katsoo, että tuulivoimapuiston ja sähkösiirron yhteisvaikutuksia olisi ollut hyvä tarkastella Gerbyn sähköasemalle saakka.

Korjauksen perustelut: Yhteysviranomaisen tulee tarkastaa, että arviointiselostuksessa on arvioitu vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta, ja että arvioiden perustelut on esitetty selkeästi. Myös sähkösiirron osalta varsinaiseen arviointiin sisällytettävien vaihtoehtojen on oltava hankkeesta vastaavan toteutettavissa olevia. Merikaapelivaihtoehtojen poissulkeminen on perusteltu arviointiselostuksessa teknis-taloudellisilla syillä kappaleessa 6.4. Päätökset hankkeen taloudellisesta kannattavuudesta tekee hankkeesta vastaava. Näin ollen yhteysviranomaisen arviointiohjelmalausunnossa esittämien vaihtoehtojen poisjättäminen vaikutustarkastelusta on ollut asianmukaisesti perusteltua. Tämä ei kuitenkaan ole este erilaisten sähkösiirtovaihtoehtojen jatkosuunnittelulle ja vaikutusten arvioimiselle kaavoituksen yhteydessä.

Sähkösiirto on arviointiselostuksessa käsitelty Alskatin sähköasemalle asti, joka sijaitsee mantereella. Asiakohtaan on katsottu tarpeelliseksi lisätä maininta sähkösiirron tarkastelemisesta Gerbyn sähköasemalle saakka yhteisvaikutusten esille saamiseksi. Yhteisvaikutusten arvioinnissa voidaan hyödyntää Vaasan Sähköverkko Oy:n Gerby-Alskat 110 kV voimajohtohankkeesta laadittua ympäristöselvitystä ja siitä annettua YVA-päätöstä (EPOELY 24.2.2011), joka on toimitettu hankevastaavalle tiedoksi.

4.5 Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

"Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000-alueita."

Korjaus: Hankealueen pohjoisosa rajoittuu Merenkurkun saariston (FI0800130) Natura 2000-alueeseen.

Korjauksen perustelut: Yhteysviranomaisen lausunnossa Natura-alueita koskevat viittaukset tulee esittää asianmukaisesti.

4.5.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

” Arvioinnissa käytetään hyväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja STAKESin ohjeistuksia sekä aikaisempia kokemuksia tuulivoimalaitoksien vaikutuksista, YVA -prosessin aikana yleisötilaisuuksissa saadun palautteen ja asukaskyselyn perusteella.

Hankkeen *merkittävimpiin ihmisiin* kohdistuvat vaikutukset liittyvät alueen arvostukseen asuin- ja loma-asuntoalueena, asumisviihtyvyyteen, virkistykseen sekä maisemassa ja luonnossa tapahtuviin muutoksiin. Näiden lisäksi *melu ja varjot* voidaan kokea häiritsevänä. Myös voimalinjojen mahdolliset terveysriskit *ovat aiheuttaneet huolta aikaisemmissa tuulivoimahankkeissa.* ”

Täsmennys: Arvioinnissa hyödynnetään sosiaali- ja terveysministeriön ja STAKESin ohjeistuksia sekä aikaisempia kokemuksia tuulivoimalaitoksien vaikutuksista, YVA -prosessin aikana yleisötilaisuuksissa saatua palautetta sekä asukaskyselyn tuloksia. Hankkeen merkittävimmät ihmisiin kohdistuvat vaikutukset liittyvät alueen arvostukseen asuin- ja loma-asuntoalueena, asumisviihtyvyyteen, virkistykseen sekä maisemassa ja luonnossa tapahtuviin muutoksiin. Näiden lisäksi tuulivoimaloiden melu- ja varjostusvaikutukset voidaan kokea häiritsevänä. Myös voimalinjojen mahdolliset terveysriskit aiheuttavat usein huolta tuulivoimahankkeissa.

Täsmennyksen perustelut: Kielelliset epätarkkuudet vaikeuttavat asian hahmottamista, mistä johtuen lauserakenteita on muutettu vaikka asiasisältö pysyykin samana.

”Meneillään olevan maakunnallisen tuulivoimaselvityksen tulokset on syytä huomioida ja niiden valossa arvioida hankealueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon suhteessa muihin mahdollisiin sijoitusvaihtoehtoihin. Ympäristöministeriössä on tehnyt ohjeistukset tuulivoimaloiden meluhaittojen arvioimiseksi. Hankkeen mahdollisessa jatkovalmistelussa ohjeistukset tulee ottaa huomioon jotta meluhaitat voitaisiin minimoida.

Täsmennys: Työryhmän ehdotuksessa tuulivoimarakentamisen ohjeistukseksi (Ympäristöministeriö, luonnos 4.4.2011) todetaan, että Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista ei suoraan sovellu tuulivoimamelun häiritsevyyden arviointiin, koska se johtaa suunnittelussa liian suuriin sallittuihin keskiäänitasoihin ja meluhäiriöön. Em. ehdotuksen mukaan suunnittelussa suositellaan käytettäväksi ennen tuulivoimaloiden erillisten ohjearvojen antamista (ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä) A-taajuuspainotettua keskiäänitasoa L_{Aeq} , jonka määrittämä äänenpainetaso ei saisi ylittää päiväajan (klo 7–22) 45 dB ja yöajan (klo 22–7) suunnitteluohjearvoa 40 dB melulle häiriintyvässä kohteessa. Näitä kohteita ovat alueet, jotka on määritetty nykyisessä valtioneuvoston päätöksessä melutason ohjearvoista. Virkistysalueilla, joissa yövytään väliaikaisesti, tulisi suunnitteluohjearvona käyttää keskiäänitasoa L_{Aeq} 35 dB. Yhteysviranomaisen suosittelee hankevastaavaa seuraamaan aktiivisesti melun ohjearvojen kehittymistä, koska hankkeen jatkosuunnittelussa saattaa olla tarpeen päivittää meluvaikutusten arviointia mahdollisten uusien ohjearvojen mukaisesti.

Poiston perustelut: Kyseinen Pohjanmaan liiton teettämä selvitys "Uusiutuvat energiavarat ja niiden sijoittuminen Pohjanmaalla" on valmistunut 23.11.2010. Raippaluodon hankealue ei ole mukana selvitettyissä kohteissa. Tekstin perusteella ei käy ilmi, millä tavoin selvityksen tulokset tulisi huomioida. YVA-asetuksen mukaan arviointiselostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrin hankkeen vaihtoehtojen vertailu. Hankkeen vertailu ko. selvityksessä esitettyihin muihin Pohjanmaalla sijaitseviin hankealueisiin vaatisi erityiset perustelut.

Täsmennyksen perustelut: Korjatussa lausunnossa on korvattu kappaleen loppuosa täsmällisemmällä viittauksella työryhmän ehdotukseen tuulivoimarakentamisen ohjeistukseksi (YM, luonnos 4.4.2011), jonka mukaan suunnittelussa suositellaan käytettäväksi Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisia melutason ohjearvoja alhaisempia A-painotettuja keskiäänitasoja. Tällä lisäyksellä on haluttu tuoda esiin melua koskevat tiukemmat desibelirajat niille lukijoille, joille ko. raportin sisältö ei ole entuudestaan tuttu.

"Voimajohtoon osalta ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ovat merkittävimpiä voimajohtovaihtoehdoissa, joissa käytetään ilmajohtoa. Ilmajohto vaikuttaa eniten voimajohtoreitin välittömään läheisyyteen jäävien vakituisten rakennusten ja lomarakennusten asuin ympäristön käyttöön."

Täsmennys: Voimajohtojen osalta on tarkasteltu vain ilmajohtoja. Ilmajohto vaikuttaa eniten voimajohtoreitin välittömään läheisyyteen jäävien vakituisten rakennusten ja lomarakennusten asuin ympäristön käyttöön ja maisemaan.

Täsmennyksen perustelut: Muita kuin ilmajohtovaihtoehtoa ei ole tarkasteltu arviointiselostuksessa. Ilmajohtoa koskevaan lauseeseen on katsottu tarpeelliseksi lisätä maisemavaikutukset, jotka ovat olennaisia myös tarkasteltaessa tuulivoimapuiston ja sen liitännäishankkeiden yhteisvaikutuksia.

4.5.2 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

" Tuulivoimahanke edistää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joihin kuuluu uusiutuvien energiamuotojen lisääminen.

Hiljattain vahvistetussa Pohjanmaan maakuntakaavassa, jonka ympäristöministeriö on hyväksynyt, hankealue ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi. Hanke on siis ristiriidassa alueen nykyisen vahvistetun maakuntakaavan kanssa. Ympäristöministeriön päätöksestä Pohjanmaan liitto on tältä osin valittanut päätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen."

Täsmennys: 21.12.2010 voimaan tullessa Pohjanmaan maakuntakaavassa ympäristöministeriö on jättänyt vahvistamatta hanketta koskevan tuulivoiman sijoitusalueen. Ympäristöministeriön päätöksen perusteluissa todetaan "Kun otetaan huomioon alueen erityiset luonnonarvot ja valtakunnallinen merkitys merikotkan suojelulle sekä se, että maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa alueen pinta-alan perusteella noin 20 tuulivoimalan toteuttamisen, ympäristöministeriö katsoo, ettei merkintä perustu tältä osin maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämiin riittäviin selvityksiin. Tämän vuoksi ei voida varmistua täyttyvätkö maakuntakaavalle asetetut maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n sisältövaatimukset valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisen, alueiden käytön ekologisen kestävyyden ja luonnonarvojen vaalimisen osalta. Ympäristöministeriö on siten edellä mainituin perustein jättänyt tuulivoimaloiden alueen merkinnän (tv) Mustasaaren Raippaluodon osalta vahvistamatta."

Hanke ei siten ole alueen nykyisen vahvistetun maakuntakaavan mukainen. Pohjanmaan liitto on tältä osin valittanut ympäristöministeriön päätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Poiston ja täsmennyksen perustelut: Terminologisten ja voimaantuloaikataulua koskevien täsmennysten lisäksi on katsottu oleelliseksi tuoda esiin ne syyt, joiden perusteella ympäristöministeriö on jättänyt vahvistamatta tuulivoima-aluevarauksen Raippaluodon kohdalta Pohjanmaan maakuntakaavassa. Tältä osin hankevaihtoehdot eivät toteuta valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

”Tuulivoimapuisto liitännäishankkeineen tulisi vaikuttamaan voimakkaasti alueen maankäyttöön rajoittamalla mm. luonnonvarojen hyödyntämistä (kalastus, metsätalous), matkailuelinkeinon kehittämistä ja vakituisen sekä loma-asutuksen sijoittumista. Näitä hankkeesta aiheutuvia pitkäkestoisia vaikutuksia olisi tullut käsitellä arviointiselostuksessa perusteellisemmin.”

Korjaus: Tuulivoimapuisto liitännäishankkeineen tulisi rajoittamaan alueen maankäyttöä, matkailuelinkeinon kehittämistä ja vakituisen sekä loma-asutuksen sijoittumista. Näitä hankkeesta aiheutuvia pitkäkestoisia vaikutuksia olisi tullut käsitellä arviointiselostuksessa perusteellisemmin.

Korjauksen perustelut: Hankekuvauksen mukainen maalle sijoitettava tuulivoimapuisto ei tulisi rajoittamaan kalastusta alueella. Hanke tulisi rajoittamaan metsätaloutta vain rakentamisalueilla. Muutoin hankkeella ei katsota olevan merkittävää vaikutusta metsätalouteen. Näin ollen ko. maankäyttömuotojen osalta ei ole kyse voimakkaasti rajoittavista vaikutuksista. Koska hanke rajoittaisi vakituisen asumisen ja loma-asumisen rakentamista sekä matkailuelinkeinon kehittämistä ja nämä vaikutukset on arviointiselostuksesta saatujen mielipiteiden perusteella koettu merkittäviksi, on ko. vaikutusarvioita perusteltua tarkentaa.

4.5.4 Vaikutukset maisemaan

”Yhteysviranomaisen korostaa, että kaikilla toteuttamisvaihtoehdoilla tulisi olemaan vaikutuksia Merenkurkun saariston maailmanperintökohteeseen ja niistä olisi ollut hyvä esittää havainnekuvia arviointiselostuksessa.”

Täsmennys: Yhteysviranomaisen korostaa, että kaikilla toteuttamisvaihtoehdoilla tulisi olemaan vaikutuksia Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen maisemakuvaan ja siitä olisi ollut hyvä esittää havainnekuvia myös maailmanperintöalueen puolelta.

Täsmennyksen perustelut: Hankkeen maisemavaikutustarkastelulla on merkittävä painoarvo arvioinnissa, mistä johtuen selvitystarpeita on ollut perusteltua tarkentaa.

1.5.4.1 Vaikutukset Merenkurkun saariston maailmanperintökohteeseen

”Metsähallituksen (sivu 9) lausunnossa mainituin perustein ja YVA-selostuksessa esitettyjen tietojen perusteella yhteysviranomaisen katsoo, kuten Metsähallitus, ettei tässä vaiheessa yksikään hankkeen ehdottamassa vaihtoehdossa tuulipuiston rakentamisesta ole mahdollista toteuttaa.”

Täsmennys: Merenkurkun maailmanperintöalueen hoidosta ja hallinnasta vastaavana viranomaisena metsähallitus katsoo lausunnossaan (sivu 9), ettei tässä vaiheessa yhtäkään arviointiselostuksessa esitetyistä hankevaihtoehdoista tuulipuiston rakentamiseksi ole mahdollista toteuttaa.

Täsmennyksen perustelut: Metsähallituksen johtopäätös hankevaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta on esitetty erillisenä, koska sillä on rooli maailmanperintöalueen hoidosta ja hallinnasta vastaavana viranomaisena.

Yhteysviranomaisen tulee tarkastaa, että arviointiselostuksessa on arvioitu vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta, ja että arvioiden perustelut on esitetty selkeästi. Lisäksi yhteysviranomaisen tulee ottaa kantaa ympäristönäkökulmasta vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuuteen vaikka hankkeesta vastaava ei sitä olisikaan arviointiselostuksessa arvioinut. Hankevastaavan teettämässä arviointiselostuksessa on päädytty toteamaan ainoastaan vaihtoehdon VE4 osalta, ettei se olisi toteuttamiskelpoinen maailmanperintöalueeseen ja sen keskeisiin luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten perusteella.

Yhteysviranomaisen ja Metsähallituksen yhdenmukainen kanta hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta on edelleen esitettyinä luvun seuraavassa kappaleessa: "Hankealue mitä todennäköisimmin ei sovellu tämänkaltaiseen tuulivoimatuotantoon ja tästä johtuen ainoaksi hankevaihtoehdoksi jää vaihtoehto VE0, eli hankkeen toteuttamatta jättäminen, koska tuulipuistohankkeen toteuttaminen Raippaluodossa vaikuttaisi olennaisesti maailmanperintömaisemaan. Kyseinen maisema on osa aluetta, joka Unescon maailmanperintökomitean päätöksellä on liitetty maailmanperintöluetteloon, se on maisema, josta paikalliset ovat hyvin ylpeitä ja Metsähallituksen kävijätutkimuksen mukaisesti maisema on myös tärkeä vetovoimatekijä maailmanperintöalueen kävijöille. Jos hanke etenee, on toivottavaa, että hankkeen toteuttaja ja Mustasaaren kunta pyytää Metsähallitusta maailmanperinnön hallinnon ja kehittämisen koordinaattorin roolissa järjestämään yhteisen neuvottelun ympäristöministeriön kanssa hankkeen vaikutuksista maailmanperintöalueeseen ja niiden edellyttämistä toimenpiteistä."

"Arviointiselostuksen pahin virhe on, että arviointi vaikutuksista maailmanperintöalueeseen on tehty pääosin IUCN:n raportin eikä maailmanperintökomitean päätöstekstin perusteella."

Korjauksen (poisto) perustelu: Maailmanperintökomitean päätösteksti on luonteeltaan yleispiirteinen. IUCN:n raportissa on esitetty tarkemmat kohdetiedot. Arvioinnissa on käytetty myös maailmanperintökomitean soveltamisohjetta. Jos ko. vaikutusarvion perustuminen pääosin IUCN:n raporttiin on yhteysviranomaisen mukaan arviointiselostuksen pahin virhe, olisi pitänyt selkeästi esittää, miltä osin ja millä perusteella kyseisen raportin käyttäminen arvioinnissa on ollut perusteetonta ja millä tavoin virhe tulisi korjata.

4.6 Osallistuminen

"Hankkeella on ollut seurantaryhmä. Seurantaryhmä on ollut riittävän laaja ja ryhmä kokoontui ennen ohjelman kuuluttamista. Hankkeen selostusvaiheen yleisötilaisuus pidettiin 18.5.2011."

Korjaus: Hankkeella on ollut ohjausryhmä. Ohjausryhmässä on ollut riittävän laaja-alainen edustus ja ryhmä kokoontui YVA-prosessin aikana kolme kertaa. Seurantaryhmä on korvattu kaikille hankkeesta kiinnostuneille järjestetyillä avoimilla kokouksilla. Arviointiohjelmaa koskeva yleisötilaisuus pidettiin lokakuussa 2008 ja selostusvaiheen yleisötilaisuus pidettiin 18.5.2011.

Korjauksen perustelut: Hankkeella ei ole ollut seurantariryhmää. Osallistumisen kuvaus on muutettu osallistumisprosessin mukaiseksi.

4.8 Yhteenvedo ja ohjeet jatkotyöhön

"Yhteenvedona voidaan todeta, että hankkeen merkittävimmät vaikutukset on pääosin tunnistettu ja selostuksessa on myös todettu, että hankkeella on merkittäviä *kielteisiä vaikutuksia ympäristölle, luonnolle (eläin- ja kasvikunta), ihmisille (sosiaaliset ja terveydelliset) sekä taloudelle.*"

Korjaus: Yhteenvedona voidaan todeta, että hankkeen merkittävimmät vaikutukset on pääosin tunnistettu ja selostuksessa on myös todettu, että hankkeella on merkittäviä vaikutuksia luonnonympäristöön, maisemaan ja ihmisiin.

Täydennys: Raippaluoto on luonnonarvoiltaan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti arvokas ja monipuolinen kokonaisuus. Maakuntakaavan mukaisella Mustasaaren Raippaluodon tuulivoimaloiden alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on saadun selvityksen mukaan useita merikotkan tärkeitä esiintymispaikkoja. Koko Raippaluodon alueella on noin 20 asuttua merikotkan reviiriä. Maakuntakaavan sisältövaatimuksia koskevan maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa alueiden käytön ekologiseen kestävyteen sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilyttämistä. Raippaluodon alueen valtakunnallinen merkitys merikotkan suotuisan suojelutason säilymisen kannalta asettaa erityisiä vaatimuksia maakuntakaavaa ja asemakaavaa laadittaessa tehtäville selvityksille.

Korjauksen ja täydennyksen perustelut: Arviointiselostuksessa ei ole todettu eikä YVA-menettelyssä esiin tulleiden tietojen perusteella voida todeta, että hankkeella olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen tai talouteen. Arviointiselostuksessa ei myöskään ole todettu eikä YVA-menettelyssä esiin tulleiden tietojen perusteella voida todeta, että hankkeella olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia kasvillisuudelle. Asiakohtaan on katsottu tarpeelliseksi lisätä kappale, jossa käsitellään Raippaluodon alueen valtakunnallista merkitystä merikotkan suotuisan suojelutason säilymisen kannalta.

"Hankealueen soveltuvuutta tuulivoimatuotantoon on käsitelty Pohjanmaan liiton vuonna 2010 teettämässä selvityksessä "Uusiutuvat energiavarat ja niiden sijoittuminen Pohjanmaalla". Selvityksen tekijä on sama yhtiö, joka on toiminut konsulttina YVA selvityksessä. Pohjanmaan liiton kyseisen selvityksen mukaan Raippaluoto ei ole soveltuva tuulivoimatuotantoon ja Pohjanmaalta löytyy useita paremmin tuulivoimatuotantoon soveliaita kohteita. Ko. selvitys tulee liittää osaksi Mustasaaren tuulivoiman YVA arviointiselvitystä."

Korjauksen (poiston) perustelut: Raippaluodon hankealue ei ole mukana ko. selvityksessä tarkasteltavien alueiden joukossa. Siten myös jälkimmäinen viittaus alueen soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoon on selvityksen osalta virheellinen. Näin ollen myös viittaukset selvitykset laatinneeseen konsulttiin ja vaatimus liittää ko. selvitys osaksi arviointiselostusta on poistettu perusteettomina.

"Ympäristöministeriö poisti tuulivoima-aluevarauksen Raippaluodon kohdalta Pohjanmaan maakuntakaavasta. Ympäristöministeriön käyttämät perusteet ovat tulleet esille tässä lausunnossa ja niiden perusteella, sekä tässä selvityksessä esiin tuomien faktojen perusteella, hanketta ei ole syytä jatkaa nykyisillä tiedoilla. Kaavatilanteesta syntynyt valitusprosessi on

tuulivoimapuiston osalta kuitenkin kesken ja siitä tulee aikanaan Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu.”

Korjaus: Ympäristöministeriö vahvisti Pohjanmaan maakuntakaavan 21.12.2010. Kaavassa vahvistui 3 tuulivoimaloiden aluetta: 1 maatuulivoimaloiden alue (Bergö) ja 2 meritulivoimaloiden aluetta (Siipyyn edusta ja Korsnäsin edusta). Ympäristöministeriö jätti vahvistamatta Raippaluotoon osoitetun Södra Vallgrundin tuulivoima-aluevarauksen riittämättömien selvitysten takia. Pohjanmaan liitto on tältä osin valittanut asiasta Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tilanne on Raippaluodon tuulivoimaloiden osalta siten tällä hetkellä avoin ja asian jatkokäsittely riippuu Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisusta. Alue ei sisälly luonnosvaiheessa olevaan Pohjanmaan Vaihekaava 2:een, joka päivittää kokonaismaakuntakaavan tuulivoimaloiden osalta.

Täydennys: Yhteysviranomaisen katsoo, että alueen merkittävyyden ja ristiriitaisten käyttötavoitteiden takia tuulivoiman rakentaminen alueella tulisi perustua maakuntakaavaan ja sen pohjalta laadittuun oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan ja/tai asemakaavaan riittävine selvityksineen.

Korjauksen ja täydennyksen perustelut: Ympäristöministeriö on jättänyt vahvistamatta tuulivoima-aluevarauksen Raippaluodon kohdalta Pohjanmaan maakuntakaavassa puutteellisten selvitysten vuoksi. Myös kappaleen loppuosan viittaus ”selvityksessä esiin tuomien faktojen perusteella” on epämääräinen, joten asia on muotoiltu uudelleen ja täydennetty tarvittavin osin.

”Norjan Smølassa rakennettiin asiantuntijoiden varoittelusta huolimatta tuulivoimala keskelle tärkeää merikotkan pesimäaluetta (eräs Norjan parhaista). Muutaman vuoden aikana myllyihin on kuollut yli 30 merikotkaa ja alue on autioitumassa merikotkista. Rakentajat toteavat nyt, etteivät voineet etukäteen aavistaa näin voimakasta vaikutusta. YVA:ssa tunnustetaan hankealueen merkitys merikotkien kannalta, mutta ei ole kyetty esittämään mitattavaa arviota tuulivoimalan vaikutuksista merikotkaan. Tilanne Raippaluodossa on siis Smølan kaltainen.”

Korjauksen (poiston) perustelut: Viittaus Smølan tapaukseen on suora lainaus mielipiteestä ja sen sisällyttäminen yhteysviranomaisen kannanottoon olisi tullut perustella tarkemmin. Kyseinen tapaus on hyvä esimerkki tuulivoimapuiston haitallisista vaikutuksista merikotkiin ja arvokasta seurantatietoa tuulivoimahankkeiden suunnittelua varten, mutta ei kuitenkaan täysin verrattavissa Vallgrundin alueeseen, koska tuulivoimaloiden määrät poikkeavat merkittävästi toisistaan kyseisen tuulivoimapuiston käsittäessä 68 tuulivoimalaa. Myös luonnonolosuhteissa on merkittäviä eroja.

”Tiedottamisessa on ollut selviä puutteita, mikä näkyy mm. mielipiteessä 94.”

Korjaus: Riittävä tiedottaminen hankkeen jatkosuunnittelusta on tärkeää.

Korjauksen perustelut: Mielipiteessä 94 ei oteta kantaa tiedottamiseen. Myös ilman viittausta mielipiteeseen yhteysviranomaisen kannanotto olisi tullut perustella tarkemmin, koska YVA-prosessin aikana on järjestetty runsaasti erilaisia tiedostustilaisuuksia suhteessa muihin toiminta-alueemme tuulivoimahankkeisiin ja hankkeesta on tiedotettu useaan otteeseen eri tiedotusvälineiden kautta. Hankealueen erityispiirteiden ja hankkeen voimakkaan vastustuksen vuoksi yhteysviranomaisen haluaa edelleen korostaa hankkeesta tiedottamisen tärkeyttä myös YVA-menettelyn päättymisen jälkeen.

”Tässä yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt, sekä kaikki muut seikat edellä tulisi jatkosuunnittelussa huomioida. On kuitenkin selvää, että loppupäätelmänä esitetystä arviointiselostuksesta ja siihen liittyvistä lausunnoista ja mielipiteistä voidaan todeta Mustasaaren tuulivoimahankeen olevan vastoin kestävän kehityksen periaatteita ja edellä mainittuihin puutteisiin viitaten ja lopputuloksiin nähden vailla mitään perusteita toteuttaa sen aiheuttaman ympäristövaikutuksen takia, poikkeuksena tähän on ainoastaan se, että alueella tuulee.”

Täsmennys: Esitetystä arviointiselostuksesta ja siitä annetuista lausunnoista ja mielipiteistä voidaan loppupäätelmänä todeta, että alue ei ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten kannalta sovellu hyvin tuulivoiman tuotantoon. Mahdollisen jatkosuunnittelun tulisi pohjautua voimassa olevaan maakuntakaavaan ja alueelle laadittavaan oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan ja/tai asemakaavaan, joissa tässä lausunnossa esitetyt näkökohdat on huomioitu.

Täsmennyksen perustelut: Näin voimakkaita kannanottoja esittäessään yhteysviranomaisen tulisi samalla tarkemmin määritellä kestävän kehityksen periaatteiden vastaisuus, koska kyseessä on kielteisistä ympäristövaikutuksista huolimatta uusiutuvan energiantuotannon hanke. Kannanotto on korvattu asiaperusteisesti vaikutusarvioihin pohjautuvilla yhteysviranomaisen näkemyksillä hankevaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta ympäristövaikutusten näkökulmasta. Lisäksi yhteysviranomaisen on edellyttänyt, että riippumatta muuttuneista, tuulivoiman rakentamista helpottavista säännöksistä Vallgrundissa tuulivoimarakentamisen tulisi ristiriitaisten maankäyttötavoitteiden takia perustua lainvoimaiseen maakuntakaavaan lisäksi sen pohjalta tehtyyn alueelle laadittavaan oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan ja/tai asemakaavaan, joissa lausunnossa esitetyt näkökohdat on huomioitu.

Muistion vakuudeksi,

Ympäristöneuvos   Pertti Sevola

Ylitarkastaja   Martta Ylilauri